

Вигідність медичного страхування або бонуси для застрахованого з Фонду профілактики

В абсолютній більшості країн Європейського Союзу діє обов'язкове медичне страхування (ОМС), що є запорукою не тільки швидкого надання медичної допомоги чи якісного лікування але й пропонує низку профілактичних заходів що у підсумку і є характерною ознакою здорової нації.

Для українців й на 33 році Незалежності країни, ОМС залишається в проектах та мріях. На відміну від загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, яке введено в Україні законом ще в 1999 році, ОМС "зупинилось" на страховій моделі "по-українськи" ще в 2021 році, де в ролі страховика виступає [Національна служба здоров'я України, яку фінансує держава з податків. НСЗУ ж в свою чергу сплачує медичним закладам кошти за надані громадянам послуги з гарантованого пакету.](#)

З другого боку, через відсутність публічного інтересу українського суспільства до страхової медицини, навіть на рівні дискусій, як видається, остання - не вигідна нікому: ні воюючій державі (позаяк, зараз не до реформ), ні пацієнтам й працедавцям (які не хочуть та, навряд чи колись захочуть платити страхові внески), ні лікарям, які непогано "живуть" сьогодні без медичних страховок у пацієнтів, "практикуючись" поборами по останніх й не тільки по приватних клініках. Можливо, саме через це, кілька законодавчих проєктів, стосовно узаконення ОМС так й порожатяться по кабінетах Верховної Ради.

Однак, з лютого 2024 року, коли мільйони громадян України, в статусі біженців, опинились у країнах ЄС, включаючи й [Чеську республіку про яку піде мова трохи далі](#), останні доєднались й до медичного страхування в тій чи іншій країні свого перебування та стали учасниками ОМС.

Досвід Чеської республіки

Система охорони здоров'я Чеської республіки це, насамперед її учасники: застрахована особа - отримувач медичної допомоги; постачальник медичних послуг - посередник в медичній допомозі; компанія медичного страхування - платника медичної допомоги.

Медичне страхування не має характеру комерційного страхування і тому виникає не на основі договору, а відповідно до закону. Саме за останнім - [кожна особа, яка має постійне місце проживання в Чехії, повинна мати медичну страховку, незалежно від громадянства.](#)

Медичне страхування обов'язкове й надається/створюється:

- автоматично всім особам на день народження, якщо вони також мають постійне місце проживання в Чехії;
- особі, яка отримала дозвіл на постійне проживання на території Чеської республіки, або якщо вона довірена під опіку особі, яка зареєстрована для постійного проживання в Чехії;
- іншим особам без постійного місця проживання за певних умов (наприклад, людям, які працюють у Чеській республіці, особам, які мають дозвіл на проживання з метою наукових досліджень, шукачам притулку тощо).

При цьому, в Чехії діє одна з чотирьох світових моделей фінансування медицини - солідарна система медичного страхування Бісмарка, яка побудована на страхових внесках роботодавців та працівників. Крім того, [держава є платником внесків на ОМС](#) для низки категорій співгромадян, які мають статус - державних застрахованих осіб, щомісячний страховий внесок для яких складає 13,5% від розміру суми, що дорівнює [базі нарахування державою страхових внесків](#). Мова йде про дітей, пенсіонерів, інвалідів, декретників, безробітних, опікунів, засуджених тощо а також про іноземців, які мають дозвіл на перебування на території республіки з метою надання тимчасового захисту відповідно до спеціальної правової норми, яким й користуються біженці з України. Більш детальну інформацію можна отримати на сторінках члена Спільки медичних страхових компаній (SZP) - чеської страхової компанії [Všeobecná zdravotní pojišťovna \(VZP\)](#), що в перекладі означає "Загальна медична страхова компанія".

Практично, всі громадяни України, які в статусі біженців отримали тимчасовий захист у цій країні - власнять медичні поліси саме від VZP. При цьому, всі [117 204 українці, які було працевлаштовано станом на січень 2024 року](#), є платниками ОМС на 1/3 від суми своєї зарплати (2\3 платить роботодавець з фонду оплати праці). Отже, для останніх, медичне обслуговування (медичні послуги) покриваються державним медичним страхуванням, і будь-яка пряма фінансова участь для застрахованої особи, не перевищує 15%. Як правило, це фінансова співучасть у вигляді доплат за ліки, стоматологічні послуги та виробу медичного призначення. Медичні виробу та лікарські речовини поділяються на групи, принаймні один у кожній групі повністю покривається медичною страховою компанією.

Отже, система державного медичного страхування яка діє в Чехії та яка діє й у відношенні до біженців з України, заснована на принципі солідарності. Ця солідарність здорових із хворими, заможних із бідними й так далі є гарантією наявності достатніх коштів від сплачених страхових внесків для оплати медичної допомоги всім застрахованим особам, коли вони її потребують. Розмір премії, сплаченої за застраховану особу, не впливає на обсяг наданої їй медичної допомоги та не порівнюється індивідуально з

сумою відшкодування за цю допомогу. Через це, застрахована особа, яка на якийсь момент сама жодним чином не робить внески в систему - отримує мінімальну медичну допомогу.

Стимули для застрахованого з Фонду профілактики

На прикладі, вже згадуваної, найбільшої страхової компанії Чехії - VZP, розглянемо додаткову користь від ОМС, для застрахованих осіб. Тобто, мова піде про можливості для кожного клієнта страхової компанії отримувати кошти з [Фонду профілактики VZP](#) у вигляді бонусів, які покликані стимулювати пацієнта краще дбати про своє здоров'я. При цьому, подібні програми мають та пропонують й інші страхові компанії Чеської Республіки.

Так, з цього фонду VZP пропонує, своїм клієнтам кошти за бажання кинути палити. Для цього, на сайті страхової компанії, потрібно подати заявку на 2 500 чеських крон, до якої додати чеки на вже придбані в аптеці ліки (Nicorette, Champix, Дефумоксан тощо), та інші витрати на нікотинозамісну терапію, які полегшують симптоми абстиненції при відмові від нікотину, включаючи й тягу до сигарет/куріння. При цьому, заявку можна подати ще двічі на аналогічну суму але лише раз на 5 років, так би мовити ще на дві спроби - кинути шкідливу звичку.

Подібним чином можна отримати кошти на боротьбу з цукровим діабетом: на медичні засоби для діабетиків на 1000 чеських крон, на оздоровлення та реабілітацію - 2000 чеських крон, на лікування ніг - 3000 чеських крон. При цьому, отримувати кошти можна й частинами, відповідно до наявних у пацієнта чеків з витратами на вищевказане.

Цікавим є фінансування "здорового старіння", що має на меті відновлення фізичної активності а також на тренування або на перевірку пам'яті, що є корисним, насамперед для старших пацієнтів, на що передбачено по 1000 чеських крон на кожен вид такої програми.

Важливим є й додаткове фінансування боротьби з онкологічними захворюваннями. Так на дослідження шкірних міток можна отримати 500 чеських крон, на ультразвукове дослідження молочної залози - 500 чеських крон, надбавки на перуки, бюстгальтер-протез, ковпачок для охолодження тощо - 2000 чеських крон, на профілактичний онкологічний огляд - 3000 чеських крон.

Не залишено без уваги й охорону психічного здоров'я, через підвищення доступності до психосоціальної підтримки клієнтів на що передбачено 5000 чеських крон, правда за умови, що завершити сеанс можна лише з терапевтом, якого включено до Програми у співпраці з VZP.

Широкою є пропозиція для активних донорів, яка спочиває в реабілітації та відновленні останнього, перший транш для якого є сума в розмірі 3000 чеських крон. В подальшому на оздоровлення та реабілітацію донор має право на отримання ще 500 чеських крон а також на санаторно-курортне лікування на реабілітаційні та відновлювальні заходи для донорів органів, в сумі 10 000 чеських крон.

Значну увагу приділено стимулюванню вакцинації клієнтів VZP. Так на щеплення для дорослих проти вірусного гепатиту (жовтяниці) типу А, В, АВ, виділяється 500 чеських крон, вакцинація проти менінгококової інфекції типу АСҮW - 1000 чеських крон, вакцинація проти менінгококової інфекції типу В - 2000 чеських крон, щеплення від вітряної віспи - 1000 чеських крон, щеплення від оперізуючого лишая - 3000 чеських крон, вакцинація проти коклюшу (правця, дифтерії) - 500 чеських крон, щеплення яке пацієнт отримує для виїзду за кордон (проти жовтої лихоманки, японського енцефаліту, тифу, сказу, холери, малярії, лихоманки Денге) - 1000 чеських крон, вакцинація проти РС-вірусів, для вагітних й осіб старше 60 років - 2000 чеських крон, вакцинація проти вірусу папіломи людини (ВПЛ) - 1500 чеських крон.

Гігієна зубів теж є серед стимулів для застрахованого. Так, за допомогу яка надається за умови профілактичного огляду у лікаря загальної практики для дорослих або лікаря загальної практики для дітей та підлітків можна отримати 1000 чеських крон.

Й, на завершення - реабілітаційні заходи, як допомога що надається при умові проходження профілактичного огляду, тобто колоректального скринінгу, скринінгу шийки матки, мамографічного скринінгу, скринінгу легенів або скринінгу простати на що виділяється 2000 чеських крон.

Вищепераховані виплати з Фонду профілактики VZP є додатковими стимулами для власників страхових полісів й мають профілактичну мету та ціль попереджувати захворювання а також - покращувати здоров'я клієнтів компанії, що в кінці-кінців приводить до зменшення витрат на лікування та реабілітацію пацієнтів.

Отже, є очевидним, що страхова медицина та ОМС виконує не тільки свою головну функцію: профілактику та лікування членів суспільства але дбає про здоров'я, практично, всієї нації, включаючи й іноземців, які мають статус - постійно проживаючих в країні. Саме з цією метою й виникають подібні фонди профілактики з фінансовими стимулами для попередження та додаткового лікування/профілактики широкого спектру хвороб.